

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/17/2014
Identifikačné číslo spisu:	7912219499
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7912219499.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, IČO: 35 724 803, zastúpeného advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, IČO: 36 613 843, proti odporkyni A. O., bývajúcej v A., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Námestie legionárov 5, IČO: 42 176 778, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, Sov. hrdinov 163/66, o zaplatenie 4 577,13 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp.zn.14 C 121/2014, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Trebišov z 26. marca 2014 sp.zn. 14 Ro 560/2012- 77, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a.

Odporkyni a vedľajšiemu účastníkovi nepriznáva náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Odôvodnenie

Navrhovateľ sa návrhom proti odporkyni domáhal zaplatenia 4 577,13 € s príslušenstvom na základe zmluvy o spotrebnom úvere z 9. júla 2004 uzatvorenej medzi Všeobecnou úverovou bankou a s. ako veriteľom a A. O. a F. O. ako dlžníkmi. Zmluvou o postúpení pohľadávok uzatvorenou 8. decembra 2011 medzi Všeobecnou úverovou bankou, a.s. ako postupcom a EOS KSI Slovensko, s.r.o. ako postupníkom, bola pohľadávka postúpená na navrhovateľa.

Okresný súd Trebišov platobným rozkazom z 31. januára 2013 č.k. 14 Ro 560/2012- 23 uložil odporcom 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatiť žalobcovi 4 577,13 € s úrokom z omeškania vo výške 13 % ročne zo sumy 4 305,87 € od 9. decembra 2006 do zaplatenia, nahradiť trovy konania v sume 679,24 € na účet právneho zástupcu navrhovateľa alebo v tej istej lehote podať proti platobnému rozkazu odpor s odôvodnením vo veci samej. Odporcovia 1/ a 2/ odpor nepodali.

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS so sídlom v Prešove, Námestie legionárov 5, IČO: 42 176 778 (ďalej len „HOOS“) podaním z 20. decembra 2012, ktoré bolo súdu prvého stupňa doručené 21. decembra 2012, oznámilo, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane odporcov.

Podaním z 13. februára 2013 doručeným súdu dňa 19. februára 2013 podal vedľajší účastník proti platobnému rozkazu odpor.

Vyšší súdny úradník Okresného súdu Trebišov uznesením zo 14. marca 2013 č.k.14 Ro 560/2012-34 odpor vedľajšieho účastníka odmietol ako podaný neoprávnenou osobou v zmysle § 174 ods. 3 písm. c/ O.s.p. Proti tomuto rozhodnutiu podal vedľajší účastník odvolanie.

Podaním doručeným súdu 8 .júla 2013 vzal navrhovateľ návrh voči odporcovi 2/ F. O. späť.

Okresný súd Trebišov uznesením zo 7. novembra 2013 č.k. 14 Ro 560/2012-64 platobný rozkaz Okresného súdu Trebišov z 31. januára 2013 č.k. 14 Ro 560/2012-23 zrušil vo vzťahu k odporcovi 2/ F. O. konanie voči nemu zastavil a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

O odvolaní vedľajšieho účastníka konania Okresný súd Trebišov rozhodol uznesením z 26. marca 2014 č.k. 14 Ro 560/2012-77 tak, že zrušil uznesenie Okresného súdu Trebišov zo 14. marca 2013 č.k. 14 Ro 560/2012-34, ktorým súd odmietol odpor vedľajšieho účastníka. V odôvodnení svojho rozhodnutia podal charakteristiku právneho postavenia vedľajšieho účastníka a konštatoval, že podanie odporu proti platobnému rozkazu bolo plne legitímnym úkonom HOOS, a preto jeho odpor nebol podaný neoprávnenou osobou. Podľa názoru súdu má totiž vedľajší účastník, ktorý vstúpil do konania v čase, keď ešte nenadobudol právoplatnosť vydaný platobný rozkaz, rovnaké práva a povinnosti ako hlavný účastník konania. HOOS v danom prípade vstúpilo do ešte právoplatne neskončeného konania a odpor proti platobnému rozkazu podalo v lehote stanovenej na jeho podanie. Svoj právny záver zdôvodnil aj znením ustanovenia § 93 ods.4 veta tretia O.s.p., v zmysle ktorého pokiaľ súd dospeje k záveru, že úkon urobený vedľajším účastníkom bude hlavnému účastníkovi na prospech, bude naň prihliadať aj napriek nesúhlasu alebo nečinnosti hlavného účastníka.

Na podnet navrhovateľa podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len („generálny prokurátor“) proti rozhodnutiu Okresného súdu Trebišov z 26. marca 2014 č.k. 14 Ro 560/2012-77 mimoriadne dovolanie. Podľa názoru generálneho prokurátora bol týmto uznesením porušený zákon, napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) a podanie mimoriadneho dovolania si vyžadovala ochrana práv a oprávnených záujmov účastníka konania, pričom nápravu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Uviedol, že vedľajší účastník je osoba odlišná od účastníka konania, motivovaná víťazstvom v spore toho účastníka, ku ktorému pristúpil. Poukázal na to, že vedľajšie účastníctvo nie je prípustné v každom štádiu konania. Účinky vzniku vedľajšieho účastníctva môžu nastať len v takom konaní, v ktorom sa môže naplniť jeho zmysel a účel, teda len v sporovom konaní. To však neplatí pre také štádium konania, v ktorom sa rozhoduje v tzv. skrátanom (rozkaznom) konaní, ktorého výsledkom je platobný rozkaz. Konanie nadobudne povahu sporového konania až včasným podaním odôvodneného odporu zo strany odporcu. Až po takomto procesnom úkone odporcu, ktorým urobí uplatnený nárok sporným, môže mať inštitút vedľajšieho účastníctva význam. Z ustanovenia § 174 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že odpor proti platobnému rozkazu môže podať len odporca. Zákon síce priznáva vedľajšiemu účastníkovi možnosť podať odvolanie, nie však odpor. V danom prípade teda HOOS nebolo oprávnené podať odpor proti platobnému rozkazu a pokiaľ ho napriek tomu podalo, mal byť správne odmietnutý ako podaný neoprávnenou osobou. Z týchto dôvodov generálny prokurátor žiadal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľ, odporkyňa ani vedľajší účastník sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s

§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či je mimoriadne dovolanie procesne prípustné.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O.s.p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Mimoriadne dovolanie podáva generálny prokurátor na dovolacom súde do jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia súdu (§ 243g O.s.p.).

Z dôvodu nejednotnosti rozhodovania senátov občianskoprávneho kolégia pri aplikácii ustanovenia § 243e ods. 1 O.s.p. (najmä v otázke, proti ktorým rozhodnutiam súdu je prípustné mimoriadne dovolanie a či je tento opravný prostriedok prípustný aj vtedy, keď účastník sám predtým nevyužil všetky dostupné opravné prostriedky) prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu v minulosti stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 36/2008. Právna veta tohto stanoviska, ktoré zdôraznilo predovšetkým účel mimoriadneho dovolania a vychádzalo najmä z doslovného textu právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku, znie: „Podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom nie je podmienené využitím riadneho opravného prostriedku účastníkom konania. Mimoriadnym dovolaním v zmysle ustanovenia § 243e O.s.p. môže generálny prokurátor napadnúť aj právoplatné rozhodnutie súdu prvého stupňa“.

Obdobne, za účelom prekonania nejednotnosti rozhodovania, prijal Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. marca 2015 pod sp.zn. PL.z. 3/2015 zjednocujúce stanovisko, v zmysle ktorého: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát konštatoval porušenie čl. 6 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnomu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritorne rozhodli (porovnaj Roseltrans proti Rusku z roku 2005). Opakovane tiež zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných väd [viď napríklad Abdullayev proti Rusku (rozsudok z roku 2010)]. Právoplatnosť rozhodnutia súdu môže byť prelomená len výnimočne a výlučne iba za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (viď Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, nie však z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

ESLP na tieto predpoklady prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov opätovne poukázal v rozhodnutiach z 9. júna 2015 vo veciach DRAFT-OVA, a.s. proti Slovenskej republike, PSMA, s.r.o. proti Slovenskej republike a COMPCAR, s.r.o. proti Slovenskej republike.

Judikatúra najvyššieho súdu, vrátane ním prijatých stanovísk, nie je bez vývoja. Nie je vylúčené, aby aj pri nezmenenej právnej úprave, prípadne s ohľadom na nové právne náhľady alebo interpretačné

východiská samotného najvyššieho súdu, bola nielen spresňovaná či dopĺňovaná, ale tiež menená.

V nadväznosti na vyššie uvedené senát 5 C najvyššieho súdu pri rozhodovaní v predmetnej veci, na rozdiel od uvedeného stanoviska, akcentuje predovšetkým miesto, ktoré má mimoriadne dovolanie v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania. Na bližšie odôvodnenie odklonenia sa od predmetného stanoviska uvádza nasledovné:

Mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytýkaných v mimoriadnom dovolaní. Rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ochrana poskytovaná mimoriadnym dovolaním je prípustná len subsidiárne, t.j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania, neúspešne využila všetky zákonom dostupné procesné prostriedky poskytované právnym poriadkom za účelom nápravy konania alebo rozhodovania súdov. Požiadavka na ochrane práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu ako podmienka konania o mimoriadnom dovolaní nie je daná vtedy, ak sám podnecovateľ mimoriadneho dovolania v konaní predchádzajúcom podaniu takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku opomenul hájiť svoje práva najmä nepodaním niektorého z opravných prostriedkov vrátane mimoriadnych opravných prostriedkov, hoci ich mohol účinne využiť. Splnenie uvedenej požiadavky ako jedného zo základných predpokladov prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora súvisí s princípom právneho štátu a to s princípom právnej istoty a z toho dôvodu v týchto prípadoch je procesná aktivita generálneho prokurátora podávajúceho mimoriadne dovolanie neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané v ustanoveniach § 243e až § 243j O.s.p.

V danom prípade generálny prokurátor napadol mimoriadnym dovolaním rozhodnutie okresného súdu-uznesenie z 26.marca 2014 č.k. 14 Ro 560/2012-77, ktorým Okresný súd Trebišov zrušil uznesenie Okresného súdu Trebišov zo 14.marca 2013 č.k. 14 Ro 560/2012- 34, ktorým súd odmietol odpor vedľajšieho účastníka doručený dňa 19.februára 2013 ako odpor podaný neoprávnenou osobou. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 10. mája 2014. V konaní žiadny z účastníkov odvolanie nepodal. Dôvody tejto procesnej pasivity zo spisu nie sú zrejmé.

Vzhľadom na to, že v predmetnom konaní podnecovateľ mimoriadneho dovolania nevyužil dostupný opravný prostriedok (možnosť podať odvolanie), najvyšší súd dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je v danom prípade procesne neprípustné.

So zreteľom na to najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243i O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O.s.p.). V danom prípade dal podnet na mimoriadne dovolanie navrhovateľ. Odporkyňa ani vedľajší účastník nepodali návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní; najvyšší súd im preto nepriznal náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.